

Groepsondernemingsraad Rijk

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

T.a.v. de secretaris-generaal drs. ing. V.J.M. Roozen

Groepsondernemingsraad Rijk

p/a Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.facebook.com/GORRijk/
www.twitter.com/gorriik
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Ambtelijk Secretariaat GOR Rijk

AmbtelijkSecretariaatGORRijk
@minbzk.nl

Datum 6 december 2024

Betreft GOR Rijk reactie inzake verzoek tot instemming FWR 3.0 fase 1

Onze referentie
24.072

Uw referentie

Geachte heer Roozen,

In uw brief van 1 juli 2024 verzoekt u om instemming van de GOR Rijk op fase 1 van het normenkader voor de inrichting van de Rijkskantoren 'Fysieke Werkomgeving Rijk 3.0' (FWR 3.0 – fase 1). Deze fase van het normenkader is uitgewerkt in de bij uw instemmingsverzoek gevoegde nota van dIFHR aan ICHF van 22 december 2022.

Tijdens de overlegvergadering van 1 juli heeft u enkele toezeggingen gedaan aan de GOR Rijk. De belangrijkste hiervan betreft de aanpak van knelpunten in de bestaande kantoren. In bovengenoemde nota van 22 december volgt u daarbij een volgorde van aanpak: eerst gedragsmaatregelen, dan beperkte fysieke veranderingen en tenslotte bouwkundige aanpassingen. U zegde toe:

- Een inventarisatie te maken van deze knelpunten.
- Deze knelpunten spoedig aan te pakken, waarbij u de maatregelen niet volgorde van aanpak maar naar de aard van het probleem zult inzetten.

De GOR Rijk beschouwt deze toezeggingen als integraal onderdeel van uw instemmingsverzoek. In lijn met principes voor de werking van de FWR-kaders, zult u de nieuwste FWR-normen hanteren als uitgangspunt bij de aanpak van deze knelpunten.'

Overwegingen

Inmiddels is het hybride werken bij de Rijksoverheid ingeburgerd aan het raken. De ervaring bij veel medewerkers is dat de werkomgeving dat niet altijd optimaal ondersteunt. Vooral is er behoefte aan werkplekken die geschikt zijn voor videovergaderingen en videobellen. Verder ervaren medewerkers vooral op dinsdag en donderdag een gebrek aan geschikte werkplekken. Ook bestaat er behoefte aan veel meer maatwerk om de fysieke werkomgeving beter aan te laten sluiten op de werkprocessen van het betrokken organisatieonderdeel. FWR 3.0 – fase 1 biedt de ruimte om deels aan deze problematiek tegemoet te komen.

Daarnaast zijn recentelijk de nieuwe masterplannen voor de kantoorhuisvesting vastgesteld. De GOR Rijk acht het wenselijk dat de nieuwe kantoren worden ingericht volgens normen die het hybride werken faciliteren. De FWR 3.0 – fase 1 geeft daartoe meer mogelijkheden dan de vigerende FWR.

Tegelijkertijd biedt de FWR 3.0 - fase 1 nog onvoldoende waarborgen voor de daadwerkelijke realisatie van optimale werkomgevingen die zijn toegesneden op het werkproces. Daarvoor zijn naar de mening van de GOR Rijk de volgende twee punten cruciaal:

- (1) nadere uitwerking van diverse aspecten in fase 2. De GOR Rijk acht deze fase van groot belang. In dat licht heeft de GOR Rijk op 19 april 2023 een ongevraagd advies geschreven met aanscherpingen van en aanvullingen op de onderwerpen die u beoogt mee te nemen in fase 2.
- (2) richtlijnen voor de toepassing van de FWR binnen huisvestingstrajecten in de praktijk. Juist omdat de FWR 3.0 kadernormen bevat waaruit keuze kunnen worden gemaakt, is de toepassing ervan in de praktijk van groot belang. Verschillende keuzes kunnen fundamenteel verschillend uitwerken op de fysieke werkomgeving in Rijkskantoren. In dat licht is goede betrokkenheid van de eindgebruikers van Rijkskantoren via medezeggenschap bij het maken van die keuzes essentieel.

Instemming

De GOR Rijk stemt in met fase 1 van de Fysieke Werkomgeving Rijk 3.0. Gezien de relatie met fase 2 van de FWR 3.0 stelt de GOR Rijk hierbij de voorwaarde dat:

- hij uiterlijk op 31 maart 2025 een instemmingsverzoek voor fase 2 van u heeft ontvangen waarin zijn punten uit het ongevraagde advies van 19 april 2023 zijn verwerkt;

Tenslotte

De GOR Rijk maakt u ten overvloede attent op het feit dat de onderhavige instemming gegeven wordt op een stelsel van kadernormen. Zoals hierboven bij de overwegingen is toegelicht, hebben de keuzes die bestuurders maken uit deze kadernormen bij de inrichting van kantoren, een rechtstreekse werking op de Arbo-omstandigheden. Deze keuzes zijn derhalve instemmingsplichtig op grond van artikel 27 lid 1.e van de Wet op de Ondernemingsraden bij de desbetreffende ondernemingsraad. Een en ander zal worden vastgelegd in een handreiking of een kader dat u samen met de GOR Rijk aan het opstellen bent.

Wij wensen u veel succes met de verdere uitvoering van dit besluit en worden graag op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen.

**Groepsondernemingsraad
Rijk**

Datum
06-12-2024

Onze referentie
24.072

Tot slot ziet de GOR Rijk uw schriftelijke reactie naar aanleiding van bovenstaande graag binnen 2 weken tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Drs. R.A.M.J. Jans CIA
Voorzitter GOR Rijk

Mevr. C.N. van Schaagen
Secretaris GOR Rijk